

Handläggare
Caroline Teir
Telefon: 08-508 149 97

Till
Enskede-Årsta-Vantörs
stadsdelsnämnd

Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck 2018-2022 – svar på remiss

Förvaltningens förslag till beslut

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Lena Lundström Stoltz
Stadsdelsdirektör

Gunilla Ekstrand
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ”Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022” till stadsdelsnämnden.

Detta remissvar gör nedslag på de delar av programmet som tillgriper stadsdelsnämndens ansvarsområden med särskilt fokus på fritidsverksamhet för barn och unga.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ”Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022” till stadens samtliga nämnder och bolag, ett antal råd samt flera organisationer i civilsamhället.

Ärendet

Programmet är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser samt ska så långt som möjligt tillämpas i uppdrag som staden ger andra organisationer. Syftet är att säkerställa

kvaliteten i stadens verksamheter och att den service, omsorg och tjänster som erbjuds stockholmarna är lika tillgänglig och anpassad för alla oavsett könsidentitet, könsuttryck och sexuell läggning.

Programmet består av tre delar. Den första delen beskriver bakgrunden till utmaningarna för att tillgodose hbtq-personers rättigheter och stadens övergripande inriktning inom området.

Den andra delen pekar ut fem prioriterade fokusområden.

Fokusområden

1. Våld, diskriminering och andra kränkningar mot hbtq-personer ska upphöra
2. Unga hbtq-personer ska ha lika rättigheter och möjligheter
3. Hbtq- personer ska ha likvärdigt stöd, omsorg och vård
4. Hbtq-personer ska ha likvärdig tillgång till kultur, idrott och fritid
5. Staden ska samverka med civila samhället för hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter

Den tredje delen av programmet beskriver ansvarsfördelning och övergripande arbetssätt samt hur uppföljningen ska genomföras.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Avdelning kultur, fritid och demokrati.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Programmets första del

Programmet tar avstamp i visionen *Ett Stockholm för alla* och målsättningen att staden ska leva upp till och respektera de mänskliga rättigheterna. Ett Stockholm för alla innebär att alla har möjlighet att vara sig själva fullt ut i livets alla skeden.

Hbtq-personers livssituation problematiseras utifrån att rädslan för våld, trakasserier och andra former av hatbrott är mer förekommande än för andra personer. Detta kan leda till ohälsa och nedsatt psykiskt välbefinnande.

Förvaltningens syn på hbtq-ungdomars behov av fritidsaktiviteter

Förvaltningen har en omfattande fritidsverksamhet med bland annat nio fritidsgårdar inom stadsdelsområdet. Ett viktigt utvecklingsarbete som pågår är att öppna upp fritidsgårdarnas

verksamhet för att nå och att intressera de ungdomsgrupper som idag inte finns närvarande.

En allvarlig problematik är att hbtq-ungdomar i större utsträckning än andra ungdomar lider av dålig självkänsla och psykisk ohälsa. Flera av ungdomarna isolerar sig och ägnar sig ofta åt aktiviteter som inte kräver sällskap av andra personer. Även aktiviteter som till viss del relaterar till verklighetsflykt är mer uppskattade av hbtq-ungdomar. Hbtq-ungdomars familjesituation påverkar starkt välbefinnandet. Det egna hemmet kan för vissa vara en oas för att få vara sig själv och slappna av medan det för andra kan vara en utmanande miljö att vistas i. Förvaltningen anser att en intressant och meningsfull fritidsverksamhet kan göra stor positiv skillnad för hbtq-ungdomars tillvaro.

Programmets andra del

Programmets fokusområden lyfter bland annat fram vikten av att unga hbtq-personer ska känna sig trygga i att vara sig själva. Normer som verkar inskränkande och exkluderande för hbtq-personer ska synliggöras och motverkas i verksamheter som riktar sig till unga.

Hbtq-personer ska ha likvärdig tillgång till stadens utbud av kultur-, fritids, idrotts- och motionsverksamhet. Verksamheterna ska vara planerade och utformade så att hbtq-personer tryggt kan ta del av aktiviteter.

Staden ska stödja civilsamhällets aktörer som tillhandahåller trygga mötesplatser, sociala aktiviteter och fritidsverksamheter som riktar sig till olika individer inom hbtq-gruppen, särskilt för unga, äldre och nyanlända.

Förvaltningens syn på identifikation och personalens betydelse

Programmet framhåller betydelsen av att öka kunskaperna inom verksamheterna för att inkludera ett hbtq-perspektiv och förstärka arbetet för att upprätthålla en hög kvalitet för alla. Den diplomutbildning som kommunstyrelsen tagit fram ska användas för att stärka verksameters kompetens.

Tidigare har förvaltningens fritidsgårdar blivit hbt-certifierade. Erfarenheten av detta är att kunskapshöjning och certifieringar är av godo men inte räcker hela vägen om målet är att hbtq-ungdomar ska vilja ta del av verksamheten.

Förvaltningens syn på civilsamhället som resurs och samarbetsparter

Förvaltningen ser positivt på att samverka med civilsamhället inkluderas i programmet. Civilsamhället är en viktig och kompletterande resurs till förvaltningens arbete med att erbjuda intressanta och utvecklande aktiviteter för barn och unga. Ett brett och varierat föreningsliv kan erbjuda intressanta aktiviteter för hbtq-ungdomar och även skapa möjligheter för hbtq-ungdomar att organisera sig, få ökat handlingsutrymme och egenmakt.

Programmets tredje del

I den tredje delen går bland annat att läsa om metoder och arbetssätt, vikten av kunskapshöjning och att synliggöra hbtq-personers upplevelser.

Förvaltningens syn på att utöka verksamheten istället för att inkludera fler grupper

Kunskapsutveckling om hbtq-personers livsvillkor och situation lyfts fram i programmet tillsammans med vikten av att ta in hbtq-organisationernas sakexpertis.

Programmets ambition att öka kunskapen om hbtq-ungdomars livssituation och framför allt att göra detta utifrån gruppens egna erfarenheter och berättelser ser förvaltningen som grundläggande för att nå framgång i arbetet. Om målet är att alla ungdomar ska ha tillgång till likvärdiga möjligheter till en meningsfull fritid behöver målgruppens behov och önskemål stå i centrum. Hbtq-ungdomar är en väldigt heterogen grupp. En homosexuell ungdom har andra villkor och en annan tillvaro att förhålla sig till än en transsexuell ungdom. För att nå en bredd av hbtq-ungdomar är den insikten avgörande för att kunna erbjuda, och kommunicera kring, en verksamhet som intresserar och lockar hela målgruppen.

Idag finns det redan mål och uppdrag om att inkludera fler grupper i fritidsverksamheten. En meningsfull fritid utvecklas av och med unga, utifrån ungas livsvillkor.

Förvaltningens syn på marknadsföring och kommunikation

Programmet lyfter fram att en granskning av Stockholms stads externa kommunikation visat att representationen av människor med annan sexuell läggning än heterosexuell och personer med könsöverskridande identitet eller uttryck är bristfällig.

Förvaltningen ställer sig positiv till programmet och vill gärna se att delar av programmet konkretiseras för att tydliggöra hur det kan implementeras.

Bilagor

1. Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck 2018-2022